EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 1.7.2025
COM(2025) 352 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

Årsrapport 2024: Nittonde årsrapporten om genomförandet av EU-stödet enligt rådets förordning (EG) nr 389/2006 av den 27 februari 2006 om införande av en stödordning för att stimulera den ekonomiska utvecklingen inom den turkcypriotiska befolkningsgruppen

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

Årsrapport 2024: Nittonde årsrapporten om genomförandet av EU-stödet enligt rådets förordning (EG) nr 389/2006 av den 27 februari 2006 om införande av en stödordning för att stimulera den ekonomiska utvecklingen inom den turkcypriotiska befolkningsgruppen

1. INLEDNING

Rådets förordning (EG) nr 389/2006[1] (*stödförordningen*) utgör grunden för stödet till den turkcypriotiska befolkningsgruppen. Enligt förordningen ska kommissionen varje år överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet. Stödprogrammet för den turkcypriotiska befolkningsgruppen syftar till att underlätta Cyperns återförening genom att stimulera den ekonomiska utvecklingen inom denna befolkningsgrupp. Särskild tonvikt läggs på öns ekonomiska integration, bättre kontakter och brobyggande mellan de båda befolkningsgrupperna och med EU samt förberedelser inför införandet av EU:s regelverk, när Cypernfrågan har lösts.

2. PROGRAMPLANERING AV STÖDET

Mellan 2006 och utgången av 2024 avsattes 726 949 162,93 euro för åtgärder inom ramen för stödförordningen. I september 2024 anslogs 39 471 756,30 euro för det årliga handlingsprogrammet för 2024[2]. Den fleråriga budgetramen för 2021–2027, med en total budget på 240 miljoner euro, har gett programmet långsiktighet genom att tillhandahålla en stabil, årlig finansiering. Stödprogrammet är dock en övergångsåtgärd av undantagskaraktär och syftar till att förbereda och vid behov underlätta en fullständig tillämpning av EU:s regelverk i de områden av Republiken Cypern där Republiken Cyperns regering inte utövar den faktiska kontrollen, när Cypernfrågan har lösts.

Både i stödförordningen och i rådets förordning (EU, Euratom) 2020/2093 om den fleråriga budgetramen[3] har det föreskrivits att stödet ska revideras om en återförening uppnås.

3. GENOMFÖRANDEMEKANISMER

Programmet genomförs i de delar av Republiken Cypern där den cypriotiska regeringen inte utövar den faktiska kontrollen (områden som inte kontrolleras av regeringen) och där tillämpningen av EU:s regelverk tillfälligt har skjutits upp i enlighet med protokoll nr 10 till anslutningsfördraget. Stödet genomförs genom direkt och indirekt förvaltning.

Kommissionen är verksam i ett unikt politiskt, rättsligt och diplomatiskt sammanhang. Att stöd ges inom ramen för stödförordningen innebär inte erkännande av någon annan

---

1 Rådets förordning (EG) nr 389/2006 av den 27 februari 2006 om införande av en stödordning för att stimulera den ekonomiska utvecklingen inom den turkcypriotiska befolkningsgruppen och om ändring av förordning (EG) nr 2667/2000 om Europeiska byrån för återuppbyggnad (EUT L 65, 7.3.2006, s. 5).

2 Kommissionens genomförandebeslut av den 3 september 2024 om antagande av ett handlingsprogram för den turkcypriotiska befolkningsgruppen för 2024 – C(2024) 6106 – (inte översatt till svenska), ”Aid Programme decision 2024” – Europeiska kommissionen.

3 Rådets förordning (EU, Euratom) 2020/2093 av den 17 december 2020 om den fleråriga budgetramen 2021–2027 (EUT L 433I, 22.12.2020, s. 11).

myndighet i områdena än Republiken Cyperns regering. Det krävs särskilda åtgärder för att genomföra programmet på ett sätt som samtidigt respekterar principerna om en sund ekonomisk förvaltning. Åtgärder har vidtagits för bland annat intensiv övervakning av kontrakt och tillhandahållande av stöd till mottagarna, reviderade betalningsvillkor och försiktig användning av bankgarantier. Stödet består av en betydande andel bidrag, vilket kräver resursintensiv förvaltning.

I syfte att uppnå en återförening, efter det att uppskjutandet av dess tillämpning i enlighet med protokoll 10 har upphävts när en övergripande lösning trätt i kraft, samt för att underlätta genomförandet av de projekt som finansieras genom stödprogrammet, måste den turkcypriotiska befolkningsgruppen gradvis anpassa sig till EU:s regelverk.

Kommissionen genomför de utvalda projekten genom stödkontoret för EU-program i områden som inte kontrolleras av regeringen i Nicosia. Kommissionens representationskontor i Cypern anordnar dessutom möten, seminarier och presskonferenser samt kommunicerar med den cypriotiska allmänheten på hela ön, bland annat om stödprogrammet. Informationskontoret EU Infopoint, som finansieras genom stödprogrammet, genomför därtill ett stort antal kommunikations- och synlighetsinsatser och informerar om EU:s politik, prioriteringar och åtgärder till stöd för den turkcypriotiska befolkningsgruppen samt främjar europeisk kultur.

4. GENOMFÖRANDET UNDER RAPPORTERINGSPERIODEN

4.1. Allmän översikt

Kommissionen fortsätter att genomföra stödförordningen med det övergripande målet att stödja en återförening. För den händelse att en övergripande lösning på Cypernproblemet nås kommer rådet, på grundval av ett förslag från kommissionen, att enhälligt fatta beslut om nödvändiga anpassningar av förordningen.

Stödet under 2024 var inriktat på fortsatta flaggskeppsinitiativ, såsom EU:s stipendieprogram och förtroendeskapande åtgärder i form av stöd till tekniska kommittén för kulturarvsfrågor, kommittén för saknade personer, initiativ inom ramen för de två befolkningsgruppernas gemensamma tekniska kommittéer samt främjande och möjliggörande av handel över gröna linjen.

Stöd för den ekonomiska utvecklingen inom befolkningsgruppen utgör fortfarande ett viktigt inslag i programmet. Stöd tillhandahölls för att uppgradera standarder inom viktiga ekonomiska sektorer genom projekt som var inriktade på den privata sektorn och livsmedelsföretag. Betydande insatser gjordes för att förbättra djurhälsan och livsmedelssäkerheten inom den turkcypriotiska befolkningsgruppen.

Kommissionen fortsatte att hjälpa den turkcypriotiska befolkningsgruppen att leva upp till de EU-standarder som fastställs i det paket med två rättsakter som kommissionen antog 2021, en om registrering av ”Χαλλούμι” (”Halloumi”/”Hellim”) som skyddad ursprungsbeteckning och en om villkor för befordran av denna produkt över gröna linjen. Kommissionen fortsatte också att sammankalla den informella arbetsgruppen för ”Halloumi”/”Hellim” som består av berörda parter från båda de cypriotiska befolkningsgrupperna.

Viktig EU-finansierad infrastruktur färdigställdes under 2024, bland annat nya avloppsledningar i Nicosia, vattensystemsanläggningar, idrottsanläggningar för ungdomar och system för förnybar energi. Avloppsnätet i Famagusta färdigställdes utan några brister, och en studie till grund för de två befolkningsgruppernas första

gemensamma solkraftverk delades. Kommissionen fortsatte att stödja miljösektorerna genom att lyfta frågor av betydelse för hela ön, såsom den cirkulära ekonomin och luftkvalitet.

Det finns fortfarande stora brister i stödmottagarnas förmåga att genomföra EU:s regelverk när en övergripande lösning träder i kraft. Den turkcypriotiska befolkningsgruppen fortsatte dock att göra goda framsteg på ett antal områden, såsom produktsäkerhet, bekämpning av penningtvätt, utbildning, statistik och miljö, och visade fortsatt intresse för att arbeta inom ytterligare sektorer och områden.

I slutet av året pågick 98 kontrakt inom stödprogrammet.

4.2. Framstegen med att uppnå de olika målen

Stödprogrammets övergripande mål är att underlätta Cyperns återförening genom att stimulera den ekonomiska utvecklingen inom den turkcypriotiska befolkningsgruppen. Särskild tonvikt läggs på öns ekonomiska integration, bättre kontakter mellan de båda befolkningsgrupperna och med EU samt förberedelser inför införandet av EU:s regelverk.

Nedan beskrivs insatserna under 2024 för vart och ett av de mål som har fastställts i stödförordningen.

4.2.1. Mål 1: Främja social och ekonomisk utveckling

Genom stödprogrammet fortsatte kommissionen att styra och främja ekonomisk integration och utveckling genom stödpaket till små och medelstora företag i den turkcypriotiska befolkningsgruppen, i syfte att öka konkurrenskraft och innovation. Eftersom små och medelstora företag utgör ryggraden inom den turkcypriotiska befolkningsgruppens näringsliv lanserades det nya fleråriga stödprogrammet ”eunite: SME” under 2024 för att hjälpa turkcypriotiska små och medelstora företag att uppfylla EU:s standarder, stödja innovation och uppmuntra till entreprenörskap. Under 2024 beviljades 45 företag som handlar eller är intresserade av att handla över gröna linjen bidrag till ett värde av närmare två miljoner euro. Detta är utöver de mer än 2 554 bidragen till små och medelstora företag under föregående år, vilket innebär att det totala beloppet på bidragen till små och medelstora företag sedan stödprogrammet inleddes uppgår till över 27 miljoner euro.

På området ekonomisk konvergens fortsatte under 2024 samarbetet med Världsbanken om makroekonomisk övervakning, statistik, underlättande av handeln och förbättring av företagsklimatet inom den turkcypriotiska befolkningsgruppen. Tre viktiga bedömningar, det vill säga *Distributional Impact of Fiscal Policy in the Turkish Cypriot community*, *Estimation of an absolute poverty line for the Turkish Cypriot economy* och *Living Standards Assessment for the Turkish Cypriot community*, slutfördes och resultaten diskuterades av berörda parter. Bedömningarna lyfte fram viktiga problem och möjligheter för den turkcypriotiska ekonomin och bidrog till att förbättra evidensbaserat beslutsfattande. Det tekniska biståndsprojektet för marknadskontroll som inleddes i mars 2022 fortsatte under 2024. Syftet med projektet är att införa nya och förbättrade metoder inom metrologi, standardisering, ackreditering och bedömning av överensstämmelse. Projektet, som genomförs i nära samarbete med den privata sektorn, bidrog till att förbättra företagsklimatet i den turkcypriotiska befolkningsgruppen och säkerställa att lokalt producerade varor uppfyller EU:s standarder. Ytterligare samarbete inom denna sektor upprättades med

experter från EU-instrumentet Taiex (Byrån för tekniskt bistånd och informationsutbyte) som stöd för införandet av EU-anpassade standarder.

I samband med genomförandet av EU:s system för den skyddade ursprungsbeteckningen ”Χαλλούμι” (”Halloumi”/”Hellim”) i den turkcypriotiska befolkningsgruppen fortsatte det EU-finansierade tekniska biståndet att hjälpa jordbrukare, livsmedelsfabriker och lokala myndigheter att uppfylla kraven i EU:s system för skyddade ursprungsbeteckningar. Till följd av detta var fyra producenter av osten ”Halloumi”/”Hellim” och 24 jordbruksföretag i den turkcypriotiska befolkningsgruppen certifierade inom ramen för systemet med skyddade ursprungsbeteckningar i slutet av 2024. Dessutom inleddes förberedelser inför ett pilotprogram för får- och getuppfödning för att öka tillgången till och kvaliteten på mjölk. Stödet omfattade också bistånd för att förebygga, upptäcka och ytterligare utrota djursjukdomar och hantera djurhälsa i enlighet med EU:s standarder. Under 2024 beviljades 2,6 miljoner euro i bidrag till 21 jordbruksföretag och tre mejerier för att hjälpa dem att uppfylla EU:s standarder för produktionsprocesser och öka produktionskapaciteten. Det tekniska biståndet från EU åtföljdes av möten i EU:s informella arbetsgrupp för ”Halloumi”/”Hellim”, som omfattar båda befolkningsgrupperna.

Stödet till jordbrukare och livsmedelsföretag ingår i ett bredare EU-stöd för att förbättra försörjningsmöjligheterna och utvecklingen på landsbygden inom den turkcypriotiska befolkningsgruppen, på grund av dess ekonomiska och sociala betydelse. Det nya fleråriga initiativet ”eunite: Agribusiness” lanserades 2024 i syfte att i) stärka jordbrukskunskapen inom den turkcypriotiska befolkningsgruppen i enlighet med strategin i EU:s kunskaps- och innovationssystem inom jordbruket (Akis), ii) förbättra jordbruksrådgivningen och iii) främja innovation och hållbar tillväxt i jordbruks- och landsbygdsmiljöer.

Kommissionen fortsatte att stödja utbildning med särskilt fokus på yrkesutbildning, livslångt lärande och lärares kompetensutveckling inom den turkcypriotiska befolkningsgruppen. Läroplanspaket för 29 yrken utarbetades och testades i nio skolor, och fokusgrupper och intervjuer med 114 lärare och 88 elever genomfördes. Vägledningar inom övergripande områden som hälsa och säkerhet, entreprenörskap, miljöskydd och främmande språk i yrkeslivet har tagits fram och distribuerats till skolor. En bedömning av utbildningsbehoven avseende lärares fortbildning genomfördes i alla skolor inom den turkcypriotiska befolkningsgruppen. I denna fastställdes fyra huvudteman (effektiv undervisning och effektivt lärande, skolledning, inkluderande utbildning och trygga skolor samt krishantering). För vart och ett av dessa teman inrättades en kommitté, som därefter tog fram relevanta utbildningsmoduler.

Under 2024 fortsatte kommissionen att ge stöd för att öka handeln över gröna linjen. Lyckad handel med nya typer av bearbetade livsmedel och material som kommer i kontakt med livsmedel bedrevs över gröna linjen, och dessa släpptes ut på EU-marknaden. Näringslivet visade stort intresse för att öka efterlevnaden av EU:s standarder. Detta framgick av flera förfrågningar riktade till Cyperns gemensamma kontaktpunkt för EU, som erbjuder kunskap, stöd och möjligheter till nätverkande för företag och handlare som är intresserade av att handla över gröna linjen eller redan gör det. Sedan initiativet inleddes 2023 har EU:s gemensamma kontaktpunkt tillhandahållit skräddarsytt stöd till 85 handlare.

4.2.2. Mål 2: Utveckla och omstrukturera infrastrukturen

FN:s utvecklingsprogram (UNDP) fortsatte att genomföra EU:s lokala infrastrukturinstrument genom fortgående bidragsavtal som ingåtts med kommissionen till ett värde av 36,7 miljoner euro. Genom instrumentet ges stöd till förberedelser och genomförande av relevanta lokala infrastrukturinvesteringar. Detta inbegrep byte av huvudavloppsledningen E (”Trunk E”) i stadsområdet Nicosia, installation av vattentankar och automatiska pumpsystem i Lefka/Lefke, tillhandahållande av idrottsanläggningar och sportutrustning i fyra skolor och utbyggnad av solcellssystem i Lefka/Lefke och vid Kormakitis samarbetscentrum.

Saneringen av avloppsnätet i Famagusta slutfördes med framgång och inga relevanta brister meddelades vid utgången av anmälningsperioden för arbetet i december 2024. Dessutom utarbetades en förberedande genomförbarhetsstudie för de två befolkningsgruppernas gemensamma solkraftverk i buffertzonen som presenterades för de cypriotiska befolkningsgrupperna i februari 2024.

De strukturella problemen i samband med driften av avfallsupplaget i den turkcypriotiska delen fortsatte under 2024. Tidigare påpekade brister kopplade till dålig drift och förvaltning av avfallsupplaget åtgärdades tyvärr inte under 2024. Kommissionen är fortsatt angelägen om att hjälpa stödmottagaren att rätta till situationen, förutsatt att lämpliga strategiska beslut om förvaltningen fattas.

För att förbättra och skydda miljön fortsatte kommissionen att genomföra kapacitetsuppbyggande insatser för de cypriotiska befolkningsgrupperna. Under 2024 anordnades flera kurser och workshoppar för hundratals yrkesverksamma på miljöområdet inom bland annat miljöledningssystem, dataanalys för miljöförvaltning, luftkvalitet, cirkulär ekonomi och skogsförvaltning. Dessutom samlade Cyperns miljösymposium i december 2024 ledare inom miljöområdet från båda befolkningsgrupperna i tre dagar för att diskutera gemensamma miljöproblem och lösningar på dem.

4.2.3. Mål 3: Främja försoning, förtroendeskapande åtgärder och stöd till det civila samhället

Kommittén för saknade personer, som får stöd genom ett bidragsavtal med UNDP, fortsatte sitt fält- och laboratoriearbete. Av de totalt 2 002 saknade personerna hade kommittén fram till slutet av 2024 grävt upp kvarlevorna efter 1 186 personer. Av dessa har 1 051 identifierats genetiskt och återbördats till sina familjer.

År 2024 ingicks ett nytt bidragsavtal på 2,6 miljoner euro för att finansiera kommitténs verksamhet under 2025. Under 2006–2024 har EU bidragit med sammanlagt 41,1 miljoner euro till stöd för kommitténs verksamhet, vilket motsvarar 80 % av dess totala finansiering under denna period.

Skydd av kulturarvet var fortsatt en viktig del av de åtgärder som vidtagits för att främja försoning och skapa förtroende inom ramen för stödprogrammet, i nära samarbete med den gemensamma tekniska kommittén för kulturarvsfrågor. Kulturarvsprogrammet har mottagit EU-medel på totalt omkring 30 miljoner euro under 2006–2024. Tack vare det har över 178 kulturminnesplatser på ön kunnat bevaras, få strukturellt stöd, få fysiskt skydd eller återställas.

Samarbetet mellan EU:s stipendieprogram för cypriotiska ungdomar och United World Colleges gav nio grekcypriotiska och nio turkcypriotiska forskare möjligheten att studera vid United World Colleges. Sedan programmet inrättades har 64 framstående unga turkcyprioter och grekcyprioter genomfört en tvåårig internationell studentkurs vid någon av skolorna inom United World Colleges, som syftar till att

förena människor och skapa fred och en hållbar framtid. Programmet omfattade också gemensamma insatser för att engagera ungdomar från båda befolkningsgrupperna och korta kurser som ger ungdomar egenmakt att åstadkomma positiva förändringar i samhället.

Stödet till det civila samhället fortsatte under 2024. Civic Space-projektet, som ger tekniskt bistånd till organisationer i det civila samhället, hjälpte fortsatt till med att bygga upp deras kapacitet, främja goda förhållanden för utveckling av civilsamhället och stimulera nätverkande och gemensamma åtgärder med grekcypriotiska och andra civilsamhällesorganisationer från EU.

Organisationer i det civila samhället har slutfört projekt som rör rättigheter för patienter, anställda, sexuella minoriteter och internationella studenter samt miljöskydd, ungdomsutveckling och massmedias roll i fredsskapande. Ett nytt bidragsavtal till ett värde av 1,7 miljoner euro undertecknades för att stödja verksamheten vid Cyperns dialogforum, som samlar partier, fackföreningar, näringslivs-, yrkes- och arbetsgivarorganisationer och organisationer i det civila samhället från båda befolkningsgrupperna för att skapa gemensamma visioner och instrument som stöder processen för att uppnå en lösning. En ny ansökningsomgång om 2,25 miljoner euro inleddes i syfte att finansiera åtgärder som vidtas av det civila samhällets organisationer, särskilt inom områdena mänskliga rättigheter, miljö och förtroendeskapande åtgärder som omfattar båda befolkningsgrupperna.

Organisationen Human Rights Platform fortsatte framgångsrikt att genomföra sitt EU-finansierade direktstöd och fick ytterligare finansiering 2024. Den huvudsakliga verksamheten var inriktad på tematiska områden med en jämställdhetsdimension, såsom bekämpning av människohandel, flyktingars rättigheter och hbtqi-personers rättigheter.

4.2.4. Mål 4: Närmande av den turkcypriotiska befolkningsgruppen till EU

Sedan 2022 har kommissionen samarbetat med Goethe-institutet för att genomföra EU:s stipendieprogram.

För att föra den turkcypriotiska befolkningsgruppen närmare EU har 126 stipendier beviljats turkcypriotiska studenter under läsåret 2023/2024 för att de ska kunna studera på universitet i EU-länder. En strategi för alumner togs fram som gör det möjligt för dessa att nätverka, engagera sig och utnyttja sina färdigheter och möjligheter genom olika evenemang.

Sedan 2007 har över 2 275 stipendier delats ut för studier vid mer än 100 universitet i 23 EU-länder. Stipendierna utgör ett stöd till studerande som går första året på universitetet, till studerande på master- och doktorsprogram samt till forskare och yrkesverksamma som vill förbättra sina språk- och yrkesfärdigheter i olika EU-medlemsstater.

EU InfoPoint drivs av stödkontoret för EU-program tillsammans med Europeiska kommissionens representationskontor i Cypern. Genom dess verksamhet både online och offline uppnåddes under 2024 en hög grad av synlighet och ökad kunskap om stödprogrammets effekter och EU:s roll i arbetet för en lösning på Cypernfrågan. EU Infopoint och andra EU-finansierade projekt anordnade över 350 kommunikations- och synlighetsinsatser under 2024, bland annat firandet av Europadagen, som samlade

omkring 5 000 deltagare. Under denna period utarbetade kommissionen 37 faktablad, häften och audiovisuella material.

4.2.5. Mål 5 och 6: Förbereda den turkcypriotiska befolkningsgruppen för genomförandet av EU:s regelverk

Taiex-instrumentet används för att genomföra målen 5 och 6 i stödförordningen. Det bidrar till den turkcypriotiska befolkningsgruppens förberedelser inför genomförandet av EU:s regelverk, så att det kan börja tillämpas när en övergripande lösning träder i kraft.

Taiex-instrumentet förblir ett viktigt verktyg för att uppnå stödprogrammets mål och stödja handeln över gröna linjen. Taiex-insatser genomfördes inom 13 delar av EU:s regelverk för att föra den turkcypriotiska befolkningsgruppen närmare EU:s standarder och förfaranden. Totalt anordnades 110 expertuppdrag och en workshop. Dessutom fortsatte arbetet med att bygga upp en databas med alla lagtexter som utarbetats med stöd från Taiex, liksom arbetet med att förbättra kvaliteten på den översättning och tolkning som görs inom den turkcypriotiska befolkningsgruppen.

Stöd till handel över gröna linjen (rådets förordning (EG) nr 866/2004) utgjorde fortsatt det mest aktiva och resursintensiva området för Taiex verksamhet. Oberoende experter genomförde på uppdrag av kommissionen regelbundna fytosanitära inspektioner av färsk frukt och färska grönsaker, växtprodukter, potatis, honung och fiskefartyg för att säkerställa att EU:s standarder för livsmedelsprodukter som det handlas med uppfylldes. I april 2024 utfärdade Republiken Cyperns hälsoministerium ett cirkulär som tillåter handel över gröna linjen i ytterligare sex kategorier av bearbetade livsmedel, nämligen kaffe, läskedryck, frysta grönsaker, fryst potatis, livsmedel inlagda i vinäger och torkade juteblad. Taiex-experterna såg till att standarder och kvalitet på EU-nivå uppnåddes genom efterlevnadskontroller av anläggningarna i de områden som inte kontrolleras av regeringen.

4.3. Finansiellt genomförande (kontraktering och betalningar)

4.3.1. Kontraktering

Under 2024 gjorde kommissionen rättsliga åtaganden till ett värde av 37,5 miljoner euro.

4.3.2. Betalningar

Betalningarna under 2024 uppgick till 40,4 miljoner euro (37,3 miljoner euro 2023).

4.4. Övervakning

Kommissionen är direkt ansvarig för genomförandet av de flesta av projekten (direkt förvaltning). Den tillsyn som utövas av kommissionens personal är av mycket god kvalitet, med ständig kontakt med underleverantörer, kontrollbesök och möten på plats samt styrkommittémöten samt ökat samarbete med lokala samordnare av EU-finansiering. Kommissionen fick fortsatt hjälp i sin övervakning av genomförandet av bidragsavtal genom tekniskt bistånd från gruppen för bidragsstöd. Gruppen hjälpte också stödmottagare med tillämpningen av EU:s regler för genomförande av bidragsavtal, inklusive för sekundär upphandling.

Kommissionen genomför också ett antal kontrakt genom indirekt förvaltning. Genomförandeorganen, såsom UNDP, Världsbanken, Goethe-institutet och GIZ (Tysklands myndighet för internationellt samarbete) rapporterar till kommissionen i

enlighet med respektive bidrags- och förvaltningsavtal. Kommissionen deltar aktivt i den dagliga övervakningen av dessa åtgärder.

4.5. Revision och kontroller

Rekommendationerna om interna kontroller i samband med offentlig upphandling, från den senaste revisionen som genomfördes av tjänsten för internrevision 2017, har nu genomförts till fullo.

4.6. Utvärdering

En oberoende utvärdering av stödprogrammet under perioden 2013–2018 offentliggjordes 2022. Resultaten av utvärderingen var tillfredsställande. I utvärderingen drogs slutsatsen att programmet fortfarande är relevant och att dess effekter i allmänhet har varit positiva. Man konstaterade att det fanns ett europeiskt mervärde och lovordade programmet för att hålla återföreningsperspektivet vid liv. Även programmets allmänna samstämmighet och effektivitet lyftes fram. Samtidigt framhölls i utvärderingen att stödprogrammet inte ensamt kan åstadkomma en återförening av Cypern, som de två cypriotiska befolkningsgrupperna ansvarar för.

4.7. Information, offentlighet och synlighet

Totalt anordnades över 350 synlighets- och kommunikationsinsatser under 2024 för att visa på Europeiska unionens bidrag till utvecklingen av den turkcypriotiska befolkningsgruppen och processen för en lösning på Cypern. Under 2024 offentliggjorde kommissionen en särskild rapport om de insatser som gjorts inom ramen för stödprogrammet för en övergripande lösning på Cypernfrågan för att säkerställa en bättre framtid för alla cyprioter och bidra till att uppnå varaktig säkerhet och stabilitet i östra Medelhavsområdet[4].

4.8. Samråd med Republiken Cyperns regering

Regelbundna möten hölls med företrädare för Republiken Cyperns regering. Kommissionen fortsätter att förlita sig på samarbete med regeringen för att utreda äganderätter och underlätta arbetet i de två befolkningsgruppernas gemensamma tekniska kommittéer. Kommissionen har också regelbundet möten med Republiken Cyperns utrikesministerium och den ständiga representationen vid EU.

5. SLUTSATSER

Kommissionen fortsätter att ge stöd enligt stödförordningen för att underlätta Cyperns återförening genom att stimulera den ekonomiska utvecklingen inom den turkcypriotiska befolkningsgruppen med hjälp av åtgärder i enlighet med målen i stödförordningen och föra den närmare Europeiska unionen.

Under 2024 var stödet fortsatt inriktat på områden där det i framtiden kan uppstå särskilda svårigheter när EU:s regelverk ska följas, samtidigt som man även ser till att nya behov hanteras på ett snabbt och effektivt sätt.

Tonvikten på projektens relevans, mognad, ägarskap och hållbarhet har gett positiva resultat och kommer att fortsätta att vägleda framtida diskussioner om programplaneringen. Arbetet kommer även i fortsättningen att inriktas på att få ett större långsiktigt genomslag inom prioriterade områden genom strategiska åtgärder. Kommissionen är beredd att vid behov bidra med resurser, däribland inom ramen för

[4] Europeiska kommissionen, (2024), *Delivering on EU support to the Cyprus settlement: A legacy and a vision.*

stödprogrammet, för att stödja förhandlingarna om en lösning under FN:s överinseende och ytterligare framsteg kopplade till processen.